

บทที่ 2

มนต์ศัลยกรรมมนุษย์ชน

2.1 ระบบศีลธรรมกับทฤษฎีสิทธิมนุษยชน

ระบบศีลธรรมไม่ว่าระบบใดก็ตาม ไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันส่วน เนื้อหาลงรายละเอียดอย่างไร สิ่งที่ระบบศีลธรรมทุกระบบต้องกล่าวถึงก็คือ การกระทำที่สมควรกระทำ พูดอีกนัยหนึ่ง ระบบศีลธรรมจะกำหนดแบบแผนพฤติกรรมบางประการของมนุษย์ เช่น ห้ามลักทรัพย์ จงรักเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น ทฤษฎีว่าด้วยสิทธิมนุษยชนไม่ว่าทฤษฎีใดก็ตามก็อยู่บนลักษณะเช่นเดียวกันนี้ คือต้องกล่าวถึงตัวการกระทำของมนุษย์ พูดอีกนัยหนึ่งก็คือทฤษฎีว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจะกำหนดแบบแผนพฤติกรรมบางประการของมนุษย์ เช่น นายคามีสลธิธานีชีวิตของคุณ หมายความว่า ไม่ว่าใครก็ตามที่ทำร้ายนายคา เขาผู้นั้นกำลังละเมิดสิทธิของนายคา ทั้ง ๆ ที่เขามีหน้าที่ที่จะต้องไม่ก้าวก่าย หรือแทรกแซงในสิทธิในชีวิตของนายคา หรือ ค.ช.รามิล ถูกमारคาทอดทิ้งให้ออด ๆ อยาก ๆ เมื่อเจ็บป่วยก็ไม่พาไปหา หมอให้การรักษา สมมุติว่า ค.ช. รามิล มีสิทธิตามสิทธิของเด็กที่จะได้รับการปกป้องดูแลจากบุพการี มารดาของ ค.ช. รามิล มีหน้าที่ต้องปกป้องดูแลเอาใจใส่ ค.ช.รามิล และเมื่อนางไม่ทำหน้าที่นั้น ไม่ว่าใครก็ตามก็ไม่อาจปล่อยนิ่งเฉยให้นางไม่กระทำดังว่าได้ มิฉะนั้นสิทธิของ ค.ช. รามิล ก็จะถูกละเมิด คือ ไม่ได้ รับประโยชน์ตามที่สมควรจะได้จากการมีสิทธินั้น เป็นต้น

ดังนั้น เราจะเห็นได้ว่าระบบศีลธรรม และทฤษฎีว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แม้จะมีความแตกต่างกันส่วนเนื้อหารายละเอียด แต่อย่างน้อยก็มีสิ่งหนึ่งที่มีเหมือนกันอยู่ คือการกล่าวถึง การกระทำที่สมควรกระทำ พูดอีกนัยหนึ่งก็คือ กำหนดแบบแผนพฤติกรรมบางประการของมนุษย์ เราอาจพูดได้เลยว่า ทั้งระบบศีลธรรมและทฤษฎีว่าด้วยสิทธิมนุษยชนให้เกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าการกระทำของ

ตัวผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่เป็นผู้กระทำทางศีลธรรม แต่ระบบศีลธรรม อาจระบุถึง
 านแห่งที่กว้างกว่า คือ ผู้ที่เป็นผู้กระทำทางศีลธรรม (Moral agency) อาจไม่
 ำเฉพาะมนุษย์ แต่รวมถึงสิ่งอื่น เช่น สัตว์ พืช เป็นต้น โดยที่สิทธิมนุษยชนจะ
 ระบุถึงผู้กระทำทางศีลธรรม านที่นี้คือ จาพวกที่อยู่ใแผ่พันธ์มนุษย์เท่านั้น สิทธิ
 ของสัตว์ หรืออะไรอื่นนอกไปจากนั้น เป็นประเภทของสิทธิ อีกประเภทหนึ่ง ไม่
 อยู่ในข่ายการพิจารณาเรื่อง สิทธิมนุษยชน

ดังนั้น เราจึงสรุปได้ว่า ระบบศีลธรรม และสิทธิมนุษยชน ต่างก็ต้อง
 พุดถึงการกระทำที่สมควรกระทำ านเฉพาะกรอบที่กล่าวถึงแผ่พันธ์มนุษย์ในฐานะ
 เป็นผู้กระทำทางศีลธรรม การกระทำที่มนุษย์สมควรกระทำได้แก่อะไรคือสิ่งที่
 ระบบศีลธรรมและสิทธิมนุษยชนกล่าวถึง และต่างก็ให้เกณฑ์ในการตัดสินคุณค่า
 การกระทำของตัวผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่เป็นผู้กระทำทางศีลธรรม

2.2 สิทธิที่มีกฎหมายรับรองกับสิทธิทางศีลธรรม

"การมีสิทธิ หมายถึง การมีข้อเรียกร้องอ้างต่อผู้อื่นในแง่ให้ผู้นั้นกระ
 ทำ หรือไม่กระทำการใดอันมีผลต่อพฤติกรรมของผู้มีสิทธิ และในบางครั้งอาจ
 หมายถึงรวมถึง การเรียกร้องต่อรัฐที่จะให้เกิดผลบังคับต่อผู้อื่นตามข้อเรียกร้องของ
 ผู้มีสิทธิ"¹ และ "ข้ออ้างเป็นสิทธิ, ก็ต่อเมื่อเป็นข้ออ้างที่สมเหตุสมผล

¹ Joel Feinberg, "Human duties & Animal rights" in Right, Justice and The Bounds of Liberty. essay in social philosophy (Princeton, N.J., Princeton University Press, 1980), p.187. (To have a right is to have a claim against others to their action or omission in one's behalf and perhaps also against the state for enforcement of the claim against others)

กล่าวคือ เมื่อข้ออ้างนั้นได้รับการยอมรับ โดยกฎหมาย หรือกฎเกณฑ์ของสถาบัน หรือถ้าเป็นกรณีของสิทธิทางศีลธรรมก็ต้องสอดคล้องกับหลักการทางศีลธรรม ซึ่งตัวหลักการนี้เองที่ชี้แนะต่อมโนธรรมอันรู้แจ้งเห็นจริง และไว้ต่อการรับรู้"²

สิทธิที่มีกฎหมายรับรอง อ้างความชอบธรรมตามกฎหมายที่รองรับ กฎหมายจะกำหนดไว้ชัดเจนว่าใครคือผู้มีสิทธิ และใครมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามสิทธินั้นผู้ละเมิดสิทธิจะได้รับการตอบแทนอย่างไรบ้าง ตัวอย่าง เช่น กฎจราจร ผู้ที่ขับรถฝ่าไฟแดง จะมีความผิดตามกฎหมายเจ้าหน้าที่ตำรวจจะจับกุม และลงโทษไปตามตัวบทกฎหมาย เช่น ออกใบสั่งเพื่อให้ไปเสียค่าปรับที่สถานีตำรวจ ส่วนผู้ที่ขับรถไปตามสัญญาณไฟจราจรสีเขียวก็คือผู้ที่มีสิทธิตามกฎหมายจราจร ตำรวจจะสั่งให้ผู้ขับรถนั้นจอดรถ โดยมีข้อหาไม่ได้ เป็นต้น สิทธิทางศีลธรรมนั้นอ้างความชอบธรรมจากหลักการทางศีลธรรม ของระบบศีลธรรมนั้น ๆ สิทธิทางศีลธรรมบางอย่างก็เป็นสิทธิทางกฎหมายคือมีกฎหมายรับรอง เช่น การฆ่าคน กฎหมายจะบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าจะปฏิบัติอย่างไรถ้ามีการทำเช่นนั้นเกิดขึ้น แต่สิทธิทางศีลธรรมบางอย่างก็ไม่มีกฎหมายรับรอง เช่น นายดาตาสัญญาต่อลูกว่าจะพาไปดูภาพยนตร์ในวันเด็ก ครั้นถึงวันดังกล่าวนายดาตาก็ไม่ยอมออกจากบ้าน จึงไม่พาลูกไปตามสัญญากฎหมายบังคับว่านายดาตาคงผิดกฎหมายในกรณีนี้ไม่ได้ แต่นายดาตาก็พบว่าไม่รักษาสัญญา เป็นพ่อที่ไม่ดี และ ด.ช.แดง ลูกละเมิดสิทธิทางศีลธรรมของตน (ในกรณีของระบบศีลธรรมที่เบ็ดเสร็จถึงการมีสิทธิ ซึ่งในบางระบบศีลธรรมการมีสิทธิในที่นี้ หมายถึงเพียงการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนต้องกระทำ กล่าวคือ ไม่ทำตามหน้าที่ แต่ไม่ชำระละเมิดสิทธิ) ซึ่ง ด.ช.แดง อาจอุทธรณ์ให้ผู้อื่นฟัง หรือต่อนายดาตเองให้รักษาสัญญาที่เอาไว้ เป็นต้น

² Ibid, p.187. (A Claim is a right, properly speaking, when it is valid-that is, when it is recognized by legal or institutional rules or, is the case of moral rights, by the moral principles that inform an enlightened and sensitive conscience)

สิทธิที่มีกฎหมายรับรอง อ่างความชอบธรรมจากกฎหมายที่มีอยู่ และ บัญญัติให้สิทธินั้นไว้ ส่วนตัวกฎหมายนั้นชอบธรรมหรือไม่ ชัดกับหลักการทางศีลธรรมของระบบศีลธรรมใดหรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เช่น รัฐที่มีระบบการปกครองแบบเผด็จการอาจออกกฎหมายบังคับว่า เฉพาะผู้ปกครองเท่านั้นที่มีสิทธิในทรัพย์สิน นอกนั้นไม่มีสิทธิในกรณีนี้ ผู้ปกครอง มีสิทธิตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ในรัฐก็ต้องปฏิบัติตามเพื่อให้สิทธิของผู้ปกครองบรรลุจริง ผู้ใดอ้างว่าตัวเองเป็นเจ้าของที่ดินก็ถือว่า เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ปกครองย่อมมีความผิดตามกฎหมาย สิทธิตามกฎหมายของผู้ปกครองนี้ชอบธรรมตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ แต่ชอบธรรมตามหลักการทางศีลธรรมหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะในกรณีนี้กฎหมายดังกล่าวอาจไม่ชอบธรรมก็ได้ จึงอาจเป็นไปได้ที่จะมีบางรัฐที่ไม่มีสิทธิทางศีลธรรมใดเลยที่ได้รับการรับรองให้เป็นสิทธิทางกฎหมาย

2.3 สิทธิทางศีลธรรมกับสิทธิมนุษยชน

คนส่วนใหญ่เชื่อกันว่า การเป็นมนุษย์ ทำให้ได้รับบางสิ่ง ซึ่งเป็นของติดตัวมาด้วย เราเรียกสิ่งนี้ที่ติดตัวมานี้ว่า "สิทธิ" และด้วยเหตุที่เป็นของที่มีอยู่กับพวกมนุษย์เท่านั้น เราจึงเรียกว่า "สิทธิมนุษยชน" ไม่ว่าใครที่มีอยู่ในพวกมนุษย์ก็จะมีสิทธินี้ ถ้าใครคนหนึ่งมีสิทธิได้เพียงคนเดียวคนอื่น ๆ ก็จะต้องมีสิทธินี้เพียงนั้น สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิทธิที่ทุกคนในพวกมนุษย์มีอยู่อย่างเท่าเทียมกัน

ความหมายของคำว่า "เท่าเทียมกัน" ในที่นี้สามารถแบ่งแยกได้เป็นสองระดับ ระดับแรกทุกคนในพวกมนุษย์มีสิทธินี้ ระดับที่สองคือ ทุกคนนี้มีสิทธิเหล่านี้เท่า ๆ กันไม่ว่าบางคนมีสิทธิประเภทนี้ มากอย่างกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้น สิทธิมนุษยชน จึงเป็นสิทธิทางศีลธรรมที่เป็นสากล (Universal Moral rights) (และไม่ควรลืมน่าสิทธิต่างศีลธรรมนั้นมีอีกหลายสิทธิ เช่น สิทธิของสัตว์เป็นต้น) การเป็นสิทธิทางศีลธรรมนั้น เพราะอ้างจากหลักการทางศีลธรรมบางหลักการ ซึ่งในทฤษฎีสิทธิมนุษยชนแต่ละทฤษฎีจะพูดถึงตัวหลักการพื้นฐานแตกต่างกันไปบ้าง (เราจะได้พิจารณาถึงประเด็นนี้บ้าง แต่นั่นเป็นเพียงเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง ไม่ใช่เป็นการนำเข้ามาร่วมถกเถียงในประเด็นดังกล่าวโดย

ตรง เนื่องจาก เราสามารถแยกได้เป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก และยังอยู่นอกขอบ
 ข่ายวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย) ตามแต่ละทฤษฎีตัวหลักการทางศีลธรรมนี้ก็เช่นเดียวกับ
 ที่ให้กับสิทธิทางศีลธรรมอื่น ๆ คือให้พื้น (ground) กับตัวสิทธินั้นเอง ที่เป็น
 สากกล เพราะไม่ได้ให้สิทธินี้แก่บุคคลใดเพียงบุคคลเดียว แต่ถ้าให้ก็ให้กับทั้ง
 ประเภทของสิ่งนั้น ในกรณีนี้คือ มนุษย์ทั้งหมด เราจึงเรียกสิทธิทางศีลธรรม
 ประเภทนี้ว่า "สิทธิมนุษยชน" แทนที่จะเรียกว่า "สิทธิของสรรพสัตว์" "สิทธิของ
 สากกลจักรวาล" หรือ "สิทธิของบวงสสาร" หรือ "สิทธิของอะไรก็ตามแต่จะ
 เรียกกัน" ดังนั้น สิทธิทางศีลธรรมพวกที่เรียกว่าสิทธิมนุษยชนนี้อาจได้รับรอง
 จากสถาบันทางสังคมให้เป็นกฎหมายในบางรัฐ เพื่อเป็นการให้ประกันว่าจะมีการ
 ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิอย่างจริงจัง และเคร่งครัด เช่น ประเทศจำนวนมาก
 ทางยุโรป หรือสหรัฐอเมริกา หรืออาจไม่ได้รับรองเลยในบางรัฐ เช่น ประเทศ
 เผด็จการหลายประเทศในลาตินอเมริกา ในแอฟริกา และเอเชีย เป็นต้น ใน
 ประวัติศาสตร์ยุคใกล้ ๆ เช่น เมื่อก่อน และระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองที่ผ่านมา
 เยอรมนีเป็นตัวอย่างไม่ดีชัดเจนของรัฐที่ไม่ให้ประกันต่อสิทธิมนุษยชน (ไม่ว่า
 จะหมายถึงสิทธิใดบ้าง) ด้วยเหตุว่า ถือว่าชาวอารยันเท่านั้นที่เป็นผู้มีสิทธิ
 โดยปริบูรณ์ นั่นคือ มนุษย์บางกลุ่มเท่านั้นที่มีสิทธิ ไม่ช้าใครก็ตามที่เป็นมนุษย์ ยิว
 เป็นมนุษย์แต่อยู่นอกกลุ่มไม่มีสิทธิ ดังนี้ เป็นต้น ดังนั้นในบางรัฐสิทธิทางศีลธรรม
 ประเภทนี้ก็ได้รับการรับรอง และให้ประกันโดยมีกฎหมายรับรองจึงเป็นสิทธิทาง
 กฎหมาย แต่ในอีกหลายรัฐก็ไม่มีสิทธิทางกฎหมายในเรื่องนี้ และอีกตัวอย่างหนึ่ง
 เช่น ในคำประกาศ 4 กรกฎาคม 1776 ของสหรัฐทั้งสิบสามรัฐ (ในขณะนั้น) มี
 ข้อความตอนหนึ่งว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เราถือว่าสัจธรรมเหล่านี้เป็นความจริงแจ่มแจ้งโดยตัวเอง ได้แก่
 สัจธรรมที่ว่ามนุษย์ทั้งปวงได้รับการสร้างขึ้นมาให้เสมอภาคกัน, พวกเขา
 ได้รับการประสิทธิ์ประสาทโดยองค์ผู้สร้างให้มีสิทธิจำนวนหนึ่ง ซึ่งไม่อาจ
 พรากจากเขาไปเสียได้, สิทธิเหล่านี้ ได้แก่ (สิทธิใน) ชีวิต, อิสระภาพ
 และการแสวงหาความสุข เพื่อที่จะยังความมั่นคงแก่สิทธิเหล่านี้ รัฐบาล
 จะได้รับการก่อตั้งขึ้นในระหว่างหมู่มนุษย์ ได้รับความยินยอมชอบธรรมจาก

ความยินยอมของผู้อยู่ใต้การปกครอง เพื่อที่ว่าเมื่อไรก็ตามที่รูปแบบใด ๆ ของรัฐบาลได้กลับกลายเป็นการทำลายล้างตัวเข้าหมายเหล่านี้ ก็เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลง หรือกำจัดไปเสียซึ่งตัวรัฐบาลเช่นกัน และให้การก่อตั้งรัฐบาลชุดใหม่ จัดวางรากฐานลงในหลักการตั้งว่า และจัดการอำนาจในรูปแบบดังกล่าว เพื่อให้มีผลต่อความปลอดภัย และความสุขของประชาชน³

จากข้อความนี้สะท้อนให้เห็นความเชื่ออย่างแรงกล้าของกลุ่มที่คิดว่าการเป็นมนุษย์ หมายถึงการมีสิทธิบางประการติดตัวมาด้วย และสิทธิเหล่านี้ใครจะมาพรากจากเขาไปไม่ได้ ซึ่งถ้าตีความหมายตามเฉพาะกลุ่มที่ประกาศข้อความดังกล่าว สิทธิประเภทดังกล่าว ก็ได้แก่สิทธิในชีวิต อิสระภาพ และการแสวงหา

³ Eugene Kamenka, "The anatomy of an idea".

Human Rights ed. by E. Kamenka & A.E. Tay (London : Edward Arnold, 1978) p.2. (We hold these truths to be self-evident, that all man are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness. That to secure these rights, Governments are instituted among Men, deriving their just powers from the consent of the governed, that whenever any from of Government becomes destructive of these ends, it is the right of the people to alter or to abolish it, and to institute new Government, laying its foundation on such principles and organizing its powers in such form, as to them shall seem most likely to effect their safety and happiness.)

ความสุข ข้อความดังกล่าวได้เรียกร้องให้รัฐบาลที่ขึ้นมาทำการปกครองรัฐนั้นให้ การปกป้องสิทธิดังกล่าวของประชาชน และเมื่อใดก็ตามที่รัฐบาลเป็นตัวเพิกถอน สิทธิดังกล่าวเสียเอง การโค่นล้มรัฐบาลเพื่อเปลี่ยนเป็นผู้ปกครองชุดใหม่โดย ประชาชนเป็นผู้ทำการโค่นล้มนั้นก็เป็นความชอบธรรม

สิทธิมนุษยชนนั้น เป็นสิทธิทางศีลธรรม ซึ่งให้สิทธิแก่ทุกคนที่อยู่ในพวก มนุษย์ การที่ไม่มีกฎหมายรับรองต่อสิทธิดังกล่าวในบางรัฐ ถือได้ว่ารัฐดังกล่าว ขาดคุณสมบัติในฐานะรัฐที่ดี ในความหมายที่ว่ารัฐ ไม่สามารถทำการทำสิ่งที่สมควร กระทำ สิทธิอะไรที่เป็นสิทธิที่อยู่ในข่ายประ เภทสิทธิมนุษยชน เป็นอีกคำถามหนึ่ง ต่างหากที่แยกออกไปได้ ทุกสิทธิที่อยู่ในประ เภทสิทธิมนุษยชนสมควรที่รัฐจะให้การ รับรองหรือไม่ เป็นอีกคำถามหนึ่งต่างหากไป (เช่นเดียวกับคำถามที่ว่าทุกสิทธิที่ อยู่ในประ เภทสิทธิทางศีลธรรม สมควรที่รัฐจะให้การรับรองหรือไม่)

2.4 มโนทัศน์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับทฤษฎีสิทธิมนุษยชน

กล่าวโดยตัวนิยามของสิทธิมนุษยชนแล้ว สิทธิมนุษยชนหมายถึง สิทธิซึ่ง ทุกคนมีตราบเท่าที่นับเอาพวกเขาได้ว่าเป็นมนุษย์ จากนิยามดังกล่าวนี้ เราควร จะ เข้าใจสิทธิมนุษยชนในลักษณะอย่างไรจึงจะไม่ผิดพลาด เพราะการที่เราบอก ว่าบุคคลผู้หนึ่ง มีสิทธิที่จะไปที่ไหนก็ได้ในประเทศ ถ้าเป็นสถานที่สาธารณะ นั้น หมายถึงการที่บุคคลผู้หนึ่งได้รับการรับรองให้ทำเช่นนั้นได้ ใครก็ตามไปขัดขวาง หรือแทรกแซงไม่ให้บุคคลผู้นั้นไปเดินเล่นในสวนสาธารณะไม่ได้ หรือหากมีผู้ใด พยายามกระทำการขัดขวาง โดยการพยายามบังคับ หรือข่มขู่ หรือข่มขู่ นายอิสรภาพ เพื่อไม่ให้เดินเล่นในสวนสาธารณะ คนอื่นก็มีหน้าที่ที่จะห้ามปราม หรือขัดขวางไม่ให้เขากระทำเช่นนั้น เป็นต้น ในที่นี้เราจะบอกได้อย่างไรว่า หากไม่บุคคลจึงได้รับการรับรองให้เดินเล่นได้ในสวนสาธารณะ และเหตุใดคนอื่น จึงมีหน้าที่ดูแลรักษาสิทธิของบุคคลผู้ได้รับสิทธิ หากไม่การขัดขวางจึงเป็นการ ละเมิดสิทธิ

สิ่งหนึ่งที่สังเกตเห็นได้จากกรณีนี้ก็คือ หากสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิที่มี กฎหมายรับรอง เราก็ทราบคำตอบได้ทันทีว่าทำไมบุคคลผู้ได้รับสิทธิจึงกระทำกิจ

เช่นนั้นได้ แต่คำถามในที่นี้ มิได้มีจุดประสงค์ที่ต้องการถามว่ามีการรับรองหรือไม่ แต่ต้องการถามคำถามที่ลึกไปกว่านั้น คือ ทำไมจึงต้องรับรองสิทธิดังกล่าว ดังนั้น หากมีใครก็ตามตอบว่าที่เรารู้ตระหนัก และรับรองสิทธิดังกล่าวได้ก็เพราะมีคนจำนวนไม่น้อยเห็นว่า (เชื่อว่า) มีสิทธิมนุษยชนอยู่ ซึ่งยืนยันได้จากตัวบทกฎหมาย หรือดูร่างข้อตกลงอย่างเช่น คำประกาศสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (ค.ศ.1948).. ก็ยังถือว่า ไม่ใช่คำตอบที่เพียงพอ และเราไม่ต้องการคำตอบ เช่นนี้เพราะ ประการแรกการที่มีคนจำนวนหนึ่ง (ไม่ว่ามาก หรือน้อยคนก็ตาม) เห็นว่ามีสิทธิเช่นนี้อยู่ นั้นเป็นเพียงการบอกกับเราว่ามีคนที่มีความเชื่อว่ามีของบางอย่างอยู่ (ลองเปรียบเทียบกรณีมีคนเชื่อว่ามีตัวยูนิคอร์น หรือมีผีเสื้อ) และ ประการที่สองการยืนยันความเชื่อว่ามีสิทธินี้มีอยู่โดย อ้างความชอบธรรมจากกฎหมาย ก็เป็นเพียงข้อตกลงรับรองในสังคมเท่านั้น แต่กฎหมายชอบธรรมจริง หรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ประการแรกต่างจากการบอกว่ามีของ อย่างเช่น ไม้ ซึ่งเราเห็นอยู่ตรงหน้า สัมผัสได้ ทูบได้ ปัญหาเดียวกันนี้ไม่ต่างไปจากคำถามว่ามีสิทธิทางศีลธรรมหรือไม่ ทำไมจึงพูดได้ว่ามีสิทธิทางศีลธรรม หรือลงไปลึกกว่านี้ ก็คือมีหลักการทางศีลธรรมอยู่จริงหรือไม่ ทำไมจึงพูดได้ว่ามีหลักการทางศีลธรรม ซึ่งเป็นคำถามที่นักทฤษฎีจริยศาสตร์ (Metaethics) พยายามตอบนั่นเอง คำถามนี้จะมีคำตอบแตกต่างกันไป เช่น พวกอรรถนิยม (Intuitionist) ก็อาจตอบว่ามี เพราะเป็นสิ่งที่ติดตัวมากับมนุษย์เป็นความจริงอันประจักษ์แจ้งในตัวเอง (selfevident) ซึ่งไม่ว่าใครก็ตามที่ยังคงมีมโนธรรมอยู่ก็รู้ได้ หรือพวก ประโยชน์นิยม (Utilitarianism) ก็อาจตอบว่าเป็นข้อตกลงทางสังคมที่มีขึ้น เพื่อไม่ให้สังคมวุ่นวายไร้ระเบียบ และเพื่อให้ผลประโยชน์ของแต่ละบุคคลรวมชอมกันได้ตรงจุดใดจุดหนึ่งที่ทำให้สังคมนั้นยังดำรงสภาพทางสังคมไว้ได้ และมีปัญหาน้อยที่สุดเป็นต้น ซึ่งการพิจารณาสีทธิทางกฎหมายจะไม่พบปัญหาดังกล่าวนี เพราะอ้างความชอบธรรมจากกฎหมายที่บัญญัติให้สิทธิ แต่หากถามต่อไปว่า กฎหมายได้ความชอบธรรมมาจากอะไรก็จะเป็นคำถามต่างหาก ซึ่งคำตอบจะมีแตกต่างกันไป เช่น ได้ความชอบธรรมจากกฎศีลธรรม หรือได้ความชอบธรรมเพราะมีอำนาจรับรอง เป็นต้น

ดังนั้นคำถามที่ว่า "มีสิทธิมนุษยชนหรือไม่?" จึงอาจเป็นการถามได้ว่า สิทธิอะไรสมควรได้รับการยอมรับตามกฎหมาย โดยการทำให้เป็นรูปมีกฎหมายรับรอง เพื่อให้ประกันสิทธินั้นอย่างจริงจัง ส่วนสิทธิอะไรที่อยู่ภายใต้ขอบเขตสิทธิมนุษยชน และสิทธิอะไรที่อยู่เป็นพื้นฐานกว่าสิทธิอื่นก็เป็นประเด็นที่แตกต่างกันอยู่ เช่นอาจพูดได้ว่าเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความเชื่อถือเสรีภาพในการนับถือศาสนาเป็นสิทธิมนุษยชน สิทธิในการแต่งงานทำ สิทธิในชีวิต เสรีภาพที่จะปลอดพ้นจากความต้องการ และคุกคามจากบุคคลอื่นไม่ว่าที่ใดในโลก เป็นสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

สิทธิในเสรีภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี (Freedom & Well-being) เป็นสิทธิพื้นฐานตามทฤษฎี อะแลน กีเวิร์ธ (Alan Gewirth) สิทธิที่จะจัดการงานกิจของตนเพื่อให้ตนได้ผลประโยชน์ (The right to conduct their own affairs in the pursuit of their interests) เป็นสิทธิพื้นฐานตามทฤษฎีของ เมลเดน (A.I. Melden) (หรือสิทธิพื้นฐาน ตามทฤษฎีของ Locke & Nozick เป็นต้น)

ดังที่กล่าวมาแล้ว สิทธิทางศีลธรรมนั้น อาจครอบคลุมกว้างกว่าสิทธิมนุษยชนคือ ครอบคลุมถึงสิทธิของสัตว์ สิทธิของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ สิทธิของสิ่งในธรรมชาติ เป็นต้น โดยที่สิทธิมนุษยชนเป็นการพิจารณาเฉพาะที่เกี่ยวกับพวกมนุษย์ แต่ปัญหาว่าร่วมกันก็คือสิทธิจำพวกแบบนี้มีอยู่จริงหรือไม่? ในความหมายที่ไม่ใช่ว่า มีกฎหมายรองรับอยู่หรือมีคนเห็นว่ามีอยู่ แต่เป็นในลักษณะเดียวกันกับที่เราถามว่ามีศีลธรรมอยู่จริงหรือไม่? ทำไมเราจึงพูดได้ว่าศีลธรรมมีอยู่?

เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่นำเสนอมาเวลานี้ เราจะลองพิจารณาตอบคำถามข้างต้นนี้ตามแนวคำประกาศ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 คำว่าคำตอบจะออกมาในรูปแบบใด ดังนั้นหากเราจะวิเคราะห์ข้อความในคำประกาศ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 (ดังที่เขียนไว้แล้วในหัวข้อ 2.3) เราจะเห็นว่ากลุ่มคำประกาศ 4 กรกฎาคม 1776 ทั้ง 13 รัฐ รวมทั้งบุคคลหรือรัฐอื่นที่เชื่อตามคำประกาศนี้ ต้องยืนยันอย่างแน่นอนว่า ว่ามีสิทธิมนุษยชนอยู่ โดยที่การมีอยู่ของมัน เป็นความแจ่มแจ้งในตัวเอง ไม่ว่าใครที่เป็นมนุษย์ก็ย่อมรู้ได้ (โดยไม่ต้องพิสูจน์ด้วยเหตุผลหรือวิธีอื่นใด) สิทธิเหล่านี้ได้แก่ สิทธิในชีวิต, อิสรภาพ และการ

แสวงหาความสุขทั้งหมดนี้เป็นสิทธิสมบูรณ์ คือ ไม่ว่าใครก็ไม่อาจพรากสิทธินี้ไป
ได้จากตัวผู้ครอบครองสิทธิและ ไม่มีสถานการณ์ไหนที่จะมาซ้ำอ้าง เพื่อ เพิกถอนสิทธิ
นี้ได้ ผู้ที่ละเมิดสิทธินี้แม้แต่รัฐบาลเองก็ต้องถือว่าทำผิด การกระทำเช่นนั้นถือได้
ว่าไม่ชอบธรรม ผู้ครอบครองสิทธิสามารถปกป้องรักษาสหสิทธิของตนให้พ้นจากการ
ถูกละเมิดนี้ได้ แม้แต่กรณีที่ถูกกระทำจากรัฐบาล การตอบโต้โดยการโค่นล้ม
รัฐบาลดังกล่าว เพื่อให้มีการเลือกผู้ปกครองใหม่ที่พิทักษ์สิทธินี้ เป็นสิ่งที่ชอบธรรม

เราจะเห็นได้ว่าถ้าใครก็ตามเชื่อเช่นนั้นก็ย่อมต้องถือว่าสิทธิมนุษยชน
เป็นสิ่งที่แจ่มแจ้งในตัวเอง... แต่การตอบเช่นนั้นเป็นการตอบอย่างคลุมเครือไม่
แจ่มชัด ถ้าพิจารณาจากข้อเท็จจริงมีคนจำนวนมากที่ไม่รู้ว่าตนมีสิทธินี้ และมีไม่น้อย
เลยที่ถือว่าตนไม่มีสิทธิด้วยซ้ำ เช่นทาสในระบอบทาสสมัยโบราณ นอกจากไม่คิดว่า
ตนมีสิทธิเท่ากับนายแล้ว ยังคิดด้วยว่านายมีสิทธิปฏิบัติต่อตนดัง เป็นสิ่งของ เครื่อง
ใช้อันเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินของนาย หรือคนจำนวนมากในชนบทไทยไม่รู้ว่า
ตนมีสิทธิทางกฎหมายอะไรบ้าง ดังนั้น การตอบว่าสิทธิมนุษยชนเป็นความจริง
แจ่มแจ้งในตัวเองจึง ต้องอิงกำรมีเกณฑ์อื่น ๆ ประกอบด้วย เช่นการใช้เหตุผล
มาพิจารณาคุณก็จะพบ เป็นต้น

และหากใครก็ตามที่ตอบว่าสิทธิมนุษยชนมีอยู่ เพราะมีคนจำนวนหนึ่ง
เชื่อว่ามีเช่นนั้นก็ไม่ชัดเจน ยังคลุมเครืออยู่เช่นกัน ดังเราได้อธิบายมาบ้างแล้ว
แต่ผู้เขียนจะขอเพิ่มเติมคำอธิบายให้แจ่มชัดขึ้นในที่นี้ด้วย

การมีสิทธิเจ้าพวกมนุษยชนอยู่นั้น ถ้าพิจารณาจากข้อเท็จจริงในโลก
ปัจจุบันเองจะพบว่ารัฐจำนวนมากมายที่ไม่ยอมรับรองสิทธิดังกล่าว

ยกตัวอย่าง เช่นจากคำประกาศเองได้บอกแก่เราว่า สิทธิในชีวิต ซึ่ง
เป็นสิทธิสมบูรณ์ (ละเมิดมิได้) ตามแนวคิดกลุ่มนี้แต่เราก็พบว่ารัฐจำนวนมากมี
โทษประหารชีวิต นั่นไม่ใช่แค่หมายความว่าโดยข้อเท็จจริง มีรัฐจำนวนมากไม่
รับรองว่าสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิสมบูรณ์ที่ไม่ว่าใครก็พรากเอาสิทธินี้ไปไม่ได้ ไม่ว่า
ในสภาวะการณ์ใด แต่ยังหมายรวมด้วยว่า การให้ประกันแก่สิทธิดังกล่าวมีมาก
น้อยแตกต่างกันในแต่ละรัฐ และในบางรัฐก็ไม่ให้ประกันแต่ประการใดเลย เช่น
รัฐอิสลามแห่งอิหร่าน เป็นต้น อิสรภาพ และสิทธิในการแสวงหาความสุขยังเป็น
สิทธิประเภทที่เห็นได้ชัดขึ้นว่าไม่มีอยู่ในรัฐจำนวนมาก หรือถ้ามีอยู่ก็มีน้อย เช่น

แอฟริกาใต้เป็นตัวอย่างหนึ่ง ลัทธิแบ่งแยกผิวที่นั่น ทำให้คนผิวดำในทางกฎหมาย
แล้วไม่มีอิสระภาพเท่ากับคนขาว และสิทธิในการแสวงหาความสุขมีอยู่ในขีด
จำกัด ไม่อาจเท่าเทียมกันกับคนขาวได้ เป็นต้น

ดังนั้นใครก็ตามที่ยืนยันว่าสิทธิมนุษยชนมีอยู่ โดยอ้างจากข้อเท็จจริง
ทางประสบการณ์แล้ว เราจะพบว่าไม่น่าจะมีสิทธิมนุษยชนอยู่ด้วยซ้ำไป ดังนั้นการ
บอกว่าสิทธิมนุษยชนมีอยู่จึงต้องเข้าใจในแบบอื่น หรือในความหมายอื่น โดยสรุป
แล้วเราเห็นพ้องกับข้อวิจารณ์ของ กีเวิร์ธ ตรงประเด็นที่ว่า

แม้ว่า โธมัส เจฟเฟอร์สัน, ซึ่งถือตามจารีตความคิดเก่าแก่ เขียน
ไว้ว่า "มนุษย์ทั้งปวง... ถูกให้มาซึ่งสิทธิอันไม่อาจพรากไปได้จำนวนหนึ่งโดยองค์
ผู้สร้างพวกเขา" นั้น คงไม่เป็นจริงเลยที่จะกล่าวว่า บุคคลได้กำเนิดมาโดยมี
สิทธิติดตัวมาด้วยในนัยเดียวกันกับที่พวกเขากำเนิดมาโดยมีชาติติดตัวมาด้วย อย่าง
น้อยที่สุดการมีชาติติดตัวมาด้วย เป็นการยืนยันในเชิงประจักษ์ แต่ไม่ได้เป็นกรณี
ดังเช่น การมีสิทธิติดตัว และในตรงที่จริง ๆ แล้ว เป็นไปได้ที่จะให้การยืนยันใน
เชิงประจักษ์ แม้จะด้วยวิถีทางที่ออกจะซับซ้อนไป ว่าคนจำนวนมากเกิดมาโดยมี
สิทธิทางกฎหมายจำนวนหนึ่งติดตัว ข้อเท็จจริงเช่นนี้ ดังที่เราได้พบเห็นกันมา ไม่

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพียงพอที่จะยืนยันได้ว่าพวกเรา มีสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิทางศีลธรรม⁴

จะเห็นได้ว่าคำตอบของทฤษฎีทางสิทธิมนุษยชนในแนวคาบระภาค 1776 มีปัญหาอยู่ในส่วนที่เป็นพื้นฐานที่ทำให้ความชอบธรรมต่อการมีสิทธิมนุษยชน ซึ่งทำให้เข้าใจมโนทัศน์สิทธิมนุษยชนผิดพลาดได้ แต่ถ้าวาทเราพิจารณาทฤษฎีทางสิทธิมนุษยชนทฤษฎีอื่น ๆ ก็ได้อีกคำตอบที่แตกต่างกันไป เช่น ของ กีเวิร์ธ ก็เป็นอย่างหนึ่ง เมนเคนก็เป็นอย่างหนึ่ง (ดังเราจะดูรายละเอียดเฉพาะของ กีเวิร์ธต่อไป)

ดังนั้น เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์สิทธิมนุษยชนได้ชัดเจนขึ้นผู้เขียนจะขอเสนอมโนทัศน์สิทธิมนุษยชนในสายที่แข็งแรง และน่าเชื่อถือมากกว่า จากทฤษฎีสิทธิมนุษยชนของ กีเวิร์ธ ซึ่งเป็นสายที่มีความเหมาะสมผล

⁴ Alan Gewirth, "The Basis and Content of Human Rights" in Pennock Chapman (ed.) Human Rights : NOMOS XXIII (New York : New York University Press, 1981), P.121. ("Although Thomas Jefferson, following a long tradition, wrote that "all men.... are endowed by their Creator with Certain unalienable rights'" it does not seem true to say that persons are born having rights in the sense in which they are born having legs, At least their having legs is empirically confirmable, but this is not the case with their having rights, and whereas it is indeed possible to confirm empirically, although in a more complex way, that most persons are born having certain legal rights, this, as we have seen is not sufficient to establish that they have moral or human rights")

เป็นที่ยอมรับกันมากกว่าพวกอັชฉัตติกญาณกล่าวคือ ประการแรก แนวความคิดของกิเวิร์ธเป็นระบบการอ้างผลที่สั้นและ เข้าใจง่าย โดยไม่ต้องสร้างสมมุติฐาน (assumption) อื่นมาเสริมให้ยืดยาวแต่อย่างใดในขณะที่แนวคิดของอັชฉัตติกญาณต้องอาศัยการอ้างเหตุผลแบบที่จำเป็นต้องสร้างข้อสมมุติฐานอื่น เข้ามาเสริมเช่น การเชื่อในพระเจ้า, ในสิ่งเร้นลับ, หรือเชื่อในกฎธรรมชาติบางอย่าง จึงจะทำให้แนวคิดของคนสมบูรณ์ได้ และอันที่จริงแล้ววงการปรัชญาปัจจุบันก็มีมติที่ยอมรับการใช้เหตุผลที่มีระบบการอ้างเหตุผลที่ใช้ข้อสมมุติฐานน้อยที่สุด ใกล้เคียงที่สุดว่าเป็นสิ่งที่มีความถูกต้องมากกว่า ระบบการใช้เหตุผลที่ยืดยาว, และไกลตัว

ประการที่สอง การใช้ระบบตรรกะแบบที่ กิเวิร์ธ ใช้ก็สามารถนำไปใช้กันได้อย่างกว้างขวางกว่าพวกอັชฉัตติกญาณ ตรงที่ว่า พวกที่มีแนวความคิดแบบอັชฉัตติกญาณ (เช่นพวกที่เชื่อในพระเจ้า) ก็สามารถนำการใช้เหตุผลแบบตรรกะที่กิเวิร์ธใช้อยู่มาใช้กับของตัวเองก็ได้ ถ้าจะใช้ กล่าวให้เข้าใจง่ายก็คือระบบตรรกะแบบที่กิเวิร์ธใช้อยู่ก็สามารถนำมาใช้ได้กับบุคคล โดยทั่วไป ทั้งพวกที่เชื่อแบบอັชฉัตติกญาณและพวกที่ไม่เชื่อแบบอັชฉัตติกญาณนั่นเอง

2.4.1 สิทธิมนุษยชนของ อะแลน กิเวิร์ธ (Alan Gewirth)

หลังจาก กิเวิร์ธ ได้พิจารณาานิยามของสิทธิมนุษยชนที่ว่า เป็นสิทธิซึ่งทุกคนมีตราบเท่าที่นับเอาพวกเขาได้ว่าเป็นมนุษย์แล้วทำให้ กิเวิร์ธ⁵ ตั้งชุดคำถามเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งแยกได้เป็น 4 ข้อคือ

- ก. มีสิทธิชนิดที่เรียกว่าสิทธิมนุษยชนหรือไม่?
- ข. เรารู้อย่างไรว่ามีสิทธิมนุษยชน?
- ค. ขอบเขต และ เนื้อหาของสิทธิมนุษยชนเหล่านี้คืออะไร และ สิทธิแต่ละอย่างมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- ง. มีสิทธิมนุษยชนใดบ้าง (ในสิทธิจำพวกนี้) ที่เป็นสิทธิสมบูรณ์ หรือว่าไม่มีเลยสักสิทธิ? (คือทุกสิทธิล้วนแต่ถูกเพิกถอนสิทธิได้ในบางสภาวะการณ์)

จากคำถาม 4 ข้อที่ กิเวิร์ธ ตั้งขึ้นมาข้างต้นนี้ ก็เพื่อพิจารณาถึงปัญหาการมีอยู่ของสิทธิมนุษยชน ซึ่งเราพบว่า คำถามข้อ B เป็นคำถามที่มุ่งตรง

คำตอบเกี่ยวกับเนื้อหาของสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะนั้นคือ เราสามารถที่จะรู้อะไรว่ามนุษย์มีสิทธินี้อยู่ และสิทธินี้คืออะไรบ้าง ดังนั้นเพื่อตอบคำถามในข้อ B และเพื่อแสดงให้เห็นถึงข้ออ้างที่เป็นเหตุผลยืนยันถึงการมีสิทธินี้อยู่ เราจะพิจารณาการให้เหตุผลของ กีเวิร์ธ ในการยืนยันถึงการมีสิทธิมนุษยชนอยู่จริง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. เกณฑ์การตัดสินว่ามีสิทธิทางศีลธรรมอยู่
2. เกณฑ์พิจารณาถึงพื้นฐานการมีสิทธิมนุษยชน
3. เกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรม (สูงสุด) ตามหลักสิทธิ

มนุษยชน

⁵ Alan Gewirth, "The Basis and Content of Human Rights" p.119

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1) เกณฑ์การตัดสินว่ามีสิทธิทางศีลธรรม

จากการยืนยันถึงการมีอยู่ของสิทธิมนุษยชนของ กีเวิร์ธ, กีเวิร์ธ ยืนยันการมีสิทธินี้ว่าเป็นสิทธิทางศีลธรรม (Moral rights) ในลักษณะที่ว่าสิทธิทางศีลธรรมนี้เป็นสิทธิพื้นฐานที่สิทธิทางกฎหมายนั้นจำเป็นต้องให้การรับรอง หรือบัญญัติเป็นสิทธิที่สามารถบังคับใช้ได้โดยทั่วไป หรือ เป็นสิทธิที่สามารถใช้ตรวจสอบถึงความสมเหตุสมผล หรือความถูกต้องของสิทธิทางกฎหมายที่มีการบัญญัติแล้วได้ ซึ่งการพิจารณาเกณฑ์การตัดสินว่ามีสิทธิทางศีลธรรมนี้อยู่ที่ กีเวิร์ธ เสนอว่า... เราสามารถพิจารณาได้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิ (rights) กับการอ้างสิทธิ (claim) นั่นคือ เมื่อเราไม่สามารถหาเหตุผลทางประสบการณ์มายืนยันถึงการมีสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งที่เราถือได้ เราก็สามารถที่จะอ้างการมีสิทธิได้โดยพิจารณาจากเงื่อนไขทางข้อเท็จจริงที่ว่า บุคคลโดยทั่วไปนั้นมีความต้องการที่แท้จริง (Certain need) เป็นจุดมุ่งหมายที่แน่นอน (Certain object) ที่ตนเองต้องการบรรลุถึง

ดังนั้น การมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนนี้เอง จึงเป็นเงื่อนไขที่จำเป็น (Necessary condition) ที่ทำให้บุคคลต้องกระทำ หรือปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตนเองต้องการนั้นคือ บุคคลสามารถที่จะอ้างการมีสิทธิในจุดมุ่งหมายอันเป็นความต้องการที่แท้จริงของคนได้ ดังนั้น กีเวิร์ธ จึงถือว่าบุคคลหรือผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมาย (purposive agent) ที่มีเหตุผลโดยทั่วไปย่อมที่จะยอมรับในเกณฑ์การตัดสินการมีสิทธิทางศีลธรรมลักษณะนี้ของตน เพราะหากบุคคลหรือผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายปฏิเสธ บุคคลหรือผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายนั้นจะเกิดการขัดแย้งในตัวเอง (Self-Contradiction) ทั้งนี้เพราะผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่มีความต้องการที่แท้จริงของตนเองนั้น ย่อมปรารถนาที่บรรลุ หรือปฏิบัติเพื่อให้ตนเองสามารถมุ่งสู่จุดมุ่งหมายอันเป็นความต้องการของคนให้สำเร็จได้ ดังนั้นโดยทั่วไปถึงบุคคลหรือผู้กระทำที่มีเหตุผลจึงจำเป็นต้องยอมรับว่าตนเองมีสิทธิในจุดมุ่งหมายที่เป็นความต้องการที่แท้จริงของตน การมีเป้าหมายที่แน่นอนที่ตนต้องการบรรลุถึงจึงเป็นเงื่อนไขจำเป็นที่ทำให้บุคคลต้องกระทำเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายประสงค์ของตน... หากบุคคล หรือผู้กระทำปฏิเสธ ก็จะเป็นการขัดแย้งในตัวเองของผู้กระทำที่มีเหตุผลเหล่านั้น

2) เกณฑ์พิจารณาถึงพื้นฐานสิทธิมนุษยชน

เป็นความจริงที่ว่าหลักจริยธรรมหรือกฎศีลธรรมโดยทั่วไปย่อมกำหนดว่า บุคคลควรปฏิบัติ หรือกระทำต่อผู้อื่นอย่างไร แม้ว่าเนื้อหาของหลักศีลธรรมโดยทั่วไปจะแตกต่างกันออกไป แต่หลักการร่วมนี้ทุก ๆ หลักจริยธรรมย่อมเห็นพ้องต้องกันว่า บุคคลควรที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันกฎจริยธรรมสูงสุดของแต่ละหลักจริยธรรมได้กำหนดไว้

ดังนั้น การกระทำ (Action) จึงเป็นมโนทัศน์ร่วมที่ทุกหลักจริยธรรมต้องการให้บุคคลยึดถือ และการที่จะให้มีการกระทำที่สามารถจะบรรลุเป้าหมายตามที่แต่ละหลักจริยธรรมกำหนดไว้นั้น ย่อมที่จะต้อง มีผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมาย (Purposive Agent) เป็นผู้กระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่แต่ละหลักจริยธรรมทั้งหลายกำหนดไว้ ด้วยเหตุนี้ผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายจึงจำเป็นต้องมีเงื่อนไขที่สามารถที่จะทำให้ตนเองกระทำ เพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตนต้องการให้ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อมโนทัศน์เรื่อง "การกระทำเป็นมโนทัศน์ร่วมของทุกหลักจริยธรรม" ก็เวิร์ธ จึงแสดงให้เห็นว่า เราสามารถอ้างการมีสิทธิมนุษยชนได้จากมโนทัศน์เรื่องการกระทำได้

โดยเริ่มแรก เมื่อเราพิจารณาถึงข้อเท็จจริงของการกระทำโดยทั่วไปเราจะพบว่ามีเงื่อนไขที่จำเป็นที่จะทำให้การกระทำนั้นดำเนินไปได้ นั่นคือ การกระทำนั้นจะต้องประกอบด้วย เสรีภาพ (Freedom) และความ เป็นอยู่ที่ดี (Well-being) เสรีภาพก็คือการที่บุคคลใดก็ตามสามารถที่จะกระทำ การใด ๆ ได้โดยที่ไม่ถูกแทรกแซง หรือขัดขวางโดยบุคคลอื่น ส่วนความเป็นอยู่ที่ดีก็คือ การที่บุคคลนั้นจะต้องมีสภาพ หรืออยู่ในสภาวะที่จะสามารถกระทำ การให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตนต้องการได้ เช่น มีปัจจัยสี่ที่เพียงพอให้มีชีวิตอยู่ได้ หรือมีสุขภาพทั้งทางร่างกาย และจิตใจดีพอประมาณ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ เสรีภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี จึงเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นโดยประมาณ (Proximate Necessary Condition) ของการกระทำ กล่าวให้ชัดเจนไปก็คือ การที่บุคคลจะสามารถกระทำ การอย่างใดอย่างหนึ่งได้สำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ตาม บุคคลนั้นจะต้องมีเงื่อนไขสองตัวนี้เสมอ ดังนั้น

เราจึงสามารถที่จะกล่าวว่า เสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีเป็น "ลักษณะทั่วไป" (Generic Feature) ของการกระทำโดยทั่วไป นั่นคือทุก ๆ การกระทำจำเป็นต้องมีเงื่อนไขทั้งสองอย่างนี้เสมอ

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากหลักการอ้างการมีสิทธิทางศีลธรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เราจึงสามารถอ้างได้ว่า ในฐานะของผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่จำเป็นต้องกระทำเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายที่ตนต้องการ โดยทั้งนี้การกระทำนั้นต้องประกอบด้วยเงื่อนไขที่จำเป็นที่จะทำให้คนสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์ที่แท้จริงได้ ดังนั้น ผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายจึงสามารถที่จะอ้างการมีสิทธิในเสรีภาพ (Right to Freedom) และสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดี (Right to Well-being) ได้ เพราะเงื่อนไขที่จำเป็นทั้งสองนี้เป็นปัจจัยจำเป็น (Necessary Goods) ที่ผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายจำเป็นต้องมีโดยทั้งนี้เราสามารถที่จะพิจารณาจากประโยคข้ออ้างลักษณะนี้ได้⁶ คือ

(1) "ข้าพเจ้า (ในฐานะผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมาย) จะต้องกระทำ เพื่อให้บรรลุจุดหมาย E"

นั่นคือ ประโยคนี้หมายความว่า

(2) "(จุดหมาย) E เป็นสิ่งที่ดี (สำหรับข้าพเจ้า)"

เพราะฉะนั้นเพื่อที่ข้าพเจ้าจะสามารถบรรลุหรือทำให้ E นั้นสำเร็จลงได้ ข้าพเจ้าจำเป็นต้องมีเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เพราะทั้งสองอย่างนี้เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นของการกระทำที่จะทำให้ข้าพเจ้าบรรลุ E ได้ ด้วยเหตุนี้เมื่ออ้างเหตุผลตามหลักตรรกะจาก (2) ข้าพเจ้าก็สามารถอ้างได้ว่า

⁶ Alan Gewirth, "The Justificatory Argument for Human Rights," Contemporary Ethics, ed. James P. Sterba (Prentice Hall : New Jersey, 1989), p.109.

(3) "เสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป็นปัจจัยที่จำเป็น (NGCESSARY GOODS) " ของข้าพเจ้า

หรือกล่าวอีกอย่างคือ

(4) "ข้าพเจ้าจำเป็นต้องมีเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี " เพราะฉะนั้นเมื่อข้าพเจ้าจำเป็นต้องมีสองสิ่งนี้ เพราะเป็นเงื่อนไขจำเป็นของการกระทำของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงสามารถอ้างได้ว่า

(5) "ข้าพเจ้ามีสิทธิในเสรีภาพและสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดี ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นตรงนี้ก็คือ หลายคนอาจสงสัยว่า เราสามารถอ้างการมีสิ่งจำเป็นของบางสิ่งบางอย่างที่เราต้องมีมาเป็นสิทธิได้อย่างไร เพราะจากประโยคที่ว่า "กางเกงยีนส์แรงเลอร์เป็นสิ่งดีสำหรับนางนกจรรยา" หรือ "เบียร์เป็นสิ่งดีสำหรับนายฉัตรชัย" ในประโยคทั้งสองนี้เราไม่สามารถที่จะอ้างได้ว่าทั้งนกจรรยาและนายฉัตรชัย สามารถจะอ้างการมีสิทธิที่จะได้รับสิ่งทั้งสองได้ ด้วยเหตุนี้เมื่อ กีเวิร์ธ อ้างการมีสิ่งจำเป็น (หรือปัจจัยจำเป็น) มาเป็นสิทธิเขาใช้หลักเหตุผลในการอ้าง?

กีเวิร์ธ ได้อ้างถึงหลักความสัมพันธ์ระหว่าง 'สิทธิ' (RIGHT) กับ 'สิ่งที่ควรกระทำ' (STRICT OUGHT) หรือหน้าที่ที่บุคคลอื่นจะต้องปฏิบัติต่อการมีสิทธิของเรานั้นคือ เมื่อเราพูดว่า "ฉันมีสิทธิที่จะกระทำ X" หรือ "ฉันมีสิทธิใน X" การอ้างเช่นนี้จะมียุทธ 2 อย่างที่บุคคลจำเป็นต้องปฏิบัติต่อเรานั้นคือ

1) บุคคลอื่นไม่ควรที่จะ เข้ามาแทรกแซงหรือขัดขวางการกระทำ X หรือการมี X ของฉัน หรือ

2) ในบางสภาวะการณ่บุคคลทั่วไปควรที่จะช่วยเหลือให้ฉันกระทำ X ได้สำเร็จหรือได้รับ X ให้ได้

เพราะฉะนั้นเมื่ออ้าง เหตุผลจากหลักความสัมพันธ์ระหว่างการมีสิทธิกับสิ่งที่ (คนอื่น) ควรกระทำบุคคลจึงสามารถที่จะอ้างการมีสิทธิในเสรีภาพและสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดีได้ นั่นคือ เราสามารถที่จะอ้างการมีสิทธิ

จากประโยคเช่นนี้ได้คือ "เสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นแก่ข้าพเจ้า" เพราะฉะนั้น "ข้าพเจ้ามีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีได้" เพราะหากบุคคลใดไม่ยอมรับประโยคหลังนี้ นั่นก็แสดงว่าบุคคลนั้นยอมรับว่าในการกระทำบางสิ่งบางอย่างนั้นตนเองยินยอม ให้บุคคลอื่นเข้ามาแทรกแซงหรือขัดขวางตนเองได้ ซึ่งนั่นก็หมายความว่า บุคคลนั้นยอมรับว่าตนเองไม่จำเป็นต้องมีเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งหากบุคคลยอมรับเช่นนั้นก็จะเป็นการขัดแย้งในตัวเอง เพราะทุกคนที่เป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายและมีเหตุผล ย่อมที่จะยอมรับตามเหตุผลว่าตนเองมีเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เพราะหากไม่มีสองสิ่งนี้ ผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายก็ไม่อาจสามารถที่จะกระทำการใด ๆ เพื่อให้ตนบรรลุจุดประสงค์ที่ตนเองต้องการได้ ดังนั้นทุกคนจะต้องยอมรับว่า ตนเองมีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

เพราะฉะนั้นจากข้ออ้างการมีสิทธิที่จะสามารถจะทำการเพื่อให้ตนเองบรรลุจุดหมายที่เป็นความต้องการที่แท้จริงตน ของผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายทั้งหลาย ผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายทุกคนจึงสามารถอ้างได้ถึงความเป็นที่ตนจะต้องมีสิ่งจำเป็นอันเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นของการกระทำนั้นคือ เสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เพื่อที่ตนจะสามารถกระทำเพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อสิ่งจำเป็นนี้เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นของการกระทำทุก ๆ การกระทำ เราจึงสามารถอ้างได้ว่าสิทธิในเสรีภาพและสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดี เป็นสิทธิโดยทั่วไป (GENERIC RIGHTS) เพราะสิทธิทั่วไปนี้เป็นสิทธิที่อ้างมาจากลักษณะทั่วไป (GENERIC FEATURE) ของการกระทำโดยทั่วไป

3) เกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรมตามหลัก

สิทธิมนุษยชน (The principle of generic consistency : PGC)

การพิสูจน์ให้เห็นถึงการอ้างสิทธิจากการที่ผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายจำเป็นที่จะต้องมีสิ่งจำเป็นอันเป็นเงื่อนไขของการกระทำที่จะทำให้เขาสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่เขาต้องการได้นั้นการอ้างการมีสิทธิ (RIGHT-CLAIM) นั้นเป็นการอ้างเฉพาะแต่ละบุคคลเพราะพิจารณาในแต่ละผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมาย ที่ต่างก็มีจุดหมายอันเป็นความต้องการที่แท้จริงของตนแตกต่างกันออกไป...ด้วยเหตุนี้.. สิทธิที่อ้างโดยแต่ละบุคคลมีตามที่ตนเองต้องบรรลุจุดหมายแตกต่างกันออกไป เราจึงอาจเรียกได้ว่าเป็น สิทธิแห่งความรอบคอบหรือฉลาด

เลือก (PRUDENTIAL RIGHTS) แต่ในที่นี่... สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นสิทธิทางศีลธรรมที่เป็นสากลเพราะฉะนั้นเราจึงจำเป็นต้องหาเหตุผลมาเพื่อใช้อ้างสิทธิแห่งความรอบคอบของแต่ละคนเป็นสิทธิทางศีลธรรมที่ทุกคนมีส่วนร่วม

ก็เวิร์ธ ได้อ้างเหตุผลในลักษณะที่ว่าเมื่อพิจารณาถึงเหตุผลของความจำเป็นที่ผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายทุก ๆ คนต้องยอมรับ และถือว่าตนเองมีสิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว เราจะพบว่า... ในฐานะที่ตนเองเป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายเหมือนคนอื่น ๆ เพราะฉะนั้นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายทุกคนต่างต้องยอมรับว่าตนเองมีสิทธิทั้งสองนี้... นั่นคือ.. หากเราจะอ้างหลักตรรกะจาก ข้อ (5) เราจะได้ข้อความที่ว่า

(6) "ข้าพเจ้ามีสิทธิในเสรีภาพและสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดีเพราะว่าข้าพเจ้าเป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมาย (PROSPECTIVE PURPOSE AGENT)"

ซึ่งการเป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายนี้เองเป็นเหตุผลที่เพียงพอที่ทำให้เราสามารถอ้างได้ถึงการมีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เพราะหากสมมุติว่ามีบางคนปฏิเสธ (6) นั่นคือปฏิเสธว่าตนมีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เพราะว่าเขาเป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมาย แต่ยอมรับว่าเขามีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีเพราะ เขามีคุณสมบัติเฉพาะบางอย่าง เช่น เป็นศาสตราจารย์ กล่าวคือ เขาคิดว่าตนมีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีเพราะ เขาเป็นศาสตราจารย์ การอ้างเหตุผลเช่นนี้หมายความว่า ถ้าบุคคลอื่นที่ไม่ได้มีคุณสมบัติเฉพาะอย่างเช่นนั้น คือ ไม่ได้เป็นศาสตราจารย์แล้ว เขาจะไม่มีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี นั่นคือมีคนบางคนต้องยอมรับว่าเขาไม่มีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เพราะเขาไม่ได้เป็นศาสตราจารย์ ซึ่งขัดแย้งกับข้ออ้างที่ 5 ที่เขาคิดว่า เขามีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ดังนั้นเขาจึงต้องยอมรับว่า เขามีสิทธิเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เพราะ เขาเป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมาย เพราะมนุษย์ทุกคนเป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมาย การเกิดข้อขัดแย้งในตัวเองว่าเขาจะไม่มีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีจะไม่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นจากเหตุผลเช่นนี้การมีฐานะเป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายก็เป็นคุณสมบัติเพียงพอที่จะทำให้อ้างได้ว่าตนเองมีสิทธิในเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีได้ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่า

(7) "ผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายทุกๆ คนมีสิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดี"

จากข้ออ้างที่ 6 และ 7 เราสามารถที่จะอ้างได้ถึงความเป็นสากล (UNIVERSALIZATION) ของการมีสิทธิร่วมกันของผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายได้ ดังนั้นสิทธินี้จึงกลายเป็นสิทธิทางศีลธรรมที่หมายถึงถึงการมีพันธะที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล เพราะในข้ออ้างที่ 7 เป็นการกล่าวที่ผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายทุก ๆ คน ซึ่งหมายถึง บุคคลหลาย ๆ คน และการพิจารณาถึงผลประโยชน์ไม่ได้เป็นการพิจารณาเฉพาะบุคคลเพียงคนเดียวดังในข้ออ้างที่ 6 ซึ่งเป็นลักษณะของการไตร่ตรองถึงสิ่งที่จำเป็นสำหรับตัวเขาเพียงคนเดียว ข้ออ้างที่ 7 เป็นการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดแก่บุคคลอื่น ๆ ทั้งหมด ลักษณะของการกระทำจึงเป็นการกระทำระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมเป็นว่าเขาควรจะต้องปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกับเขาอย่างไร เพราะฉะนั้นเมื่อทุกคน หรือผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายยอมรับว่าตนเองมีสิทธิในเสรีภาพและสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดีเหมือนคนอื่น ๆ ดังนั้นจึงอาจอ้างได้ว่า

(8) "ข้าพเจ้าควรที่จะกระทำหรือปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับการมีสิทธิทั่วไปของบุคคลนั้นเหมือนกับที่ข้าพเจ้ามี"

จากข้ออ้างเช่นนี้... เราจึงสามารถที่จะสรุปเป็นหลักจริยธรรมโดยมีมนต์ศีลทั้งสอง เป็นพื้นฐานได้คือ

(9) "จงปฏิบัติต่อบุคคลอื่นให้สอดคล้องกับ 'สิทธิทั่วไป' ที่เขามีเหมือนที่ท่านมี"

หลักนี้ ก็เวอร์ธ เรียกว่า หลักความสอดคล้องทั่วไป (THE PRINCIPLE OF GENERIC CONSTSTENCY : PGC) ที่เกิดจากการพิจารณาถึงความสอดคล้องกันระหว่าง 'ลักษณะทั่วไป' และ 'สิทธิทั่วไป' ของการกระทำ ดังนั้นจากหลัก PGC นี้เอง... เราจึงสามารถเข้าใจได้ว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิสำคัญอย่างไร และควรปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร... ในฐานะที่มนุษย์เป็นผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายที่แท้จริง

ดังนั้นสิทธิในเสรีภาพและสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดีของผู้กระทำที่มีจุดมุ่งหมายจึงเป็นสิทธิมนุษยชน... ที่มนุษย์โดยทั่วไปสามารถอ้างการมีสิทธินี้ได้ เพราะฉะนั้นจากขั้นตอนการพิสูจน์การมีสิทธิมนุษยชน ตามความคิดของกิเวิร์ธ เราจึงสามารถที่จะอ้างได้ว่า มนุษย์มีสิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดี เป็นสิทธิพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนทั้งหมดนั่นเอง

2.4.2 ดังนั้นเราอาจสรุป มโนทัศน์ของสิทธิมนุษยชน (ที่ได้มาจากแนวคิดของ กิเวิร์ธ) ว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นสิทธิในลักษณะการอ้างสิทธิ
2. เป็นการอ้างสิทธิในลักษณะซึ่งอ้างถึงสิ่งจากพวกที่ถือได้ว่า เป็นสภาวะจำเป็นโดยประมาณซึ่งเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์โดยที่ใครก็ตามที่เป็นมนุษย์ที่มีเหตุผล (Rational human agent) จะต้องยอมรับ (เป็นสากลใน นัยนี้) รวมทั้งผู้อ้างสิทธิเองด้วย ดังนั้นจึงเป็นการอ้างพาดพิงไปถึงการกระทำบางอย่างของมนุษย์ ซึ่งตัวผู้อ้างเองก็ต้องมีพฤติกรรมสอดคล้องหรือไปกันได้กับการกระทำนี้ (อ้างสิทธิต่อการกระทำดังกล่าว)

3. การอ้างสิทธิ เช่นนี้ แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีวัตถุประสงค์ (purposive agents) ของตัวผู้อ้างสิทธิ โดยที่สิทธิที่อ้างถึงเป็นสิทธิต่อการกระทำบางอย่าง (คืออ้างถึงสิ่งจากพวกนี้) จึงเข้าสู่บริบทเดียวกันกับระบบศีลธรรมทั้งหลาย ซึ่งแม้จะต่างเนื้อหากันไปแต่ก็ต้องเกี่ยวข้องถึงไม่โดยตรงก็โดยอ้อม ในเรื่องที่ว่ามนุษย์ควรทำอะไรนั้นคือบริบทที่กล่าวถึงนี้คือ เรื่อง การกระทำของมนุษย์

4. ที่ผู้กระทำ (agent) แต่ละคนต้องเกี่ยวข้องกับการกระทำเพื่อให้บรรลุหรือให้ได้มาตามที่ผู้กระทำนี้พึงประสงค์หรือต้องการ ทั้งนี้ตามแต่เกณฑ์ที่ต่างๆ กันออกไป (ในกรณีระบบศีลธรรมคนละระบบของผู้กระทำคนละคน เช่น ผู้เขียนเป็นคนพุทธ ถือระบบศีลธรรมแบบพุทธ นภาพรเป็นคริสต์ถือเป็นระบบศีลธรรมคริสต์ เป็นต้น ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นระบบศีลธรรมก็ได้ อาจเป็นระบบค่านิยมที่ยึดถืออยู่ เช่น นายหลักลอยยึดหลักการประจำตัวว่า "ชื่อสัตย์-ไม่คบคนเลว-ไม่เข้าสมาคมใด ๆ" หรือชาวเขาเผ่าอาข่า (อีโก้) มีระบบความเชื่อว่า

ลูกแฝดเป็นลูกมี ต้องฆ่าทิ้ง เป็นต้น) ดังนั้นสภาวะจำเป็นต่อตัวการกระทำและการกระทำที่ประสบผลสำเร็จ (คือบรรลุได้ตามจุดประสงค์) ซึ่งหากขาดซึ่งสภาวะจำเป็นนี้ไปเสียแล้ว ตัวผู้กระทำจะไม่อาจกระทำสนองจุดประสงค์ หรือกระทำได้สำเร็จตามจุดประสงค์ของผู้กระทำ สภาวะดังกล่าวคือ เสรีภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี (Freedom+Well-being=Generic Feature)

4.1 การควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยเลือกทำไม่ได้ ไม่ช้ถูกบังคับให้ทำหรือบังคับไม่ให้ทำ และทั้งนี้อยู่บนหลักการเลือกซึ่งได้รู้ถึงเรื่องอื่นหรือสภาวะที่ตรงกรณีกันที่เรียกว่า "เสรีภาพ" เช่น นายสุชายรู้ว่าถ้าส่งวิทยานิพนธ์ไม่ทัน จะไม่ได้เข้าสอบ เวลาเหลือเพียงสี่วัน หนึ่งวันจากสี่วันต้องไปอาเภอเพื่อทำกิจสำคัญที่ไม่ไปจะต้องถูกปรับ ทั้งหมดนี้คือสภาวะการณที่ตรงกรณีกันอันประกอบเป็นข้อพิจารณาที่นายสุชาย จะต้องควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เช่น เร่งทำวิทยานิพนธ์ให้เสร็จในสองวันแรก หรือไปทำเอาวันสุดท้าย ถ้าระหว่างนั้นอาจารย์เที่ยงตรงเอาบินมาจีที่หลังศีรษะของนายสุชาย บอกว่า ถ้าไม่นั่งทำวิทยานิพนธ์ทั้งสี่วัน และต้องให้เสร็จด้วยก่อนหรือหลังสี่วันก็ไม่ได้และนายสุชายก็ทำตามนั้น เราเรียกว่า นายสุชาย ถูกอาจารย์เที่ยงตรงบังคับให้ทำงานวิทยานิพนธ์เสร็จในสี่วัน

4.2 การมีความสามารถ และสภาวะการณจำเป็นที่จำเป็นต่อการเป็นตัวผู้กระทำ เรียกว่า ความเป็นอยู่ที่ดีซึ่งมีอยู่ 3 ระดับ คือระดับพื้นฐาน (basis), ระดับที่ต้องให้มี (Nonsubtractive) และระดับที่เสริมเข้ามา (additive)⁷

สิทธิมนุษยชนที่เป็นพื้นฐานที่สุด ได้แก่สิทธิทั้งสองประการ (สิทธิในเสรีภาพและสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดี) ดังกล่าว เหตุที่การที่สิทธิทั้งสองเป็นพื้นฐานที่สุดก็เพราะว่าเป็นการอ้างสิทธิ ซึ่งเรียกร้องเอาจากการมีสภาวะพื้นฐานคือเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (generic feature) ซึ่งหากขาดสภาวะ

⁷ ดูรายละเอียดตรงนี้ใน Alan Gewirth, เรื่องเดียวกัน, หน้า 134.

ดังกล่าวไปเสียแล้ว นอกจากบทบาทในฐานะตัวผู้มิวัตุประสงค์ (purposive agent) ซึ่งคลุมเอาถึง เสรีภาพในการเลือกที่จะกระทำของผู้ที่กำลังพิจารณาอยู่นี้ จะเป็นไปไม่ได้จริงแล้ว ยังทำให้บทบาทในฐานะการเป็นตัวกระทำ (agents) ทางศีลธรรมในที่นี้หมดไปด้วย เสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ก็เวิร์ธ เรียกว่าเป็น ลักษณะซึ่งประกอบกันเป็นส่วนหนึ่งของมโนทัศน์ "การกระทำ" (the generic of action) สิทธิหรือการอ้างสิทธิประเภทใดก็ตามซึ่งถือว่า ตัวผู้มิวัตุประสงค์มีสิทธิต่อการเรียกร้องให้มีชุดของการกระทำจำนวนหนึ่งซึ่งมาสอดคล้องกับสิทธินั้น โดยที่ ชุดของการกระทำนั้นมีลักษณะแบบ (gfa) เราเรียกสิทธิเหล่านี้ว่า generic rights เมื่อมองจากเกณฑ์นี้ สิทธิเหล่านี้ก็ยังไม่ถือเป็นสิทธิทางศีลธรรม เป็นเพียงสิทธิแห่งความรอบคอบหรือแบบฉลาดเลือก (prudential rights) ซึ่งจะเป็นสิทธิทางศีลธรรม (และสิทธิมนุษยชน) ได้ ก็ต่อเมื่อตัวผู้ได้สิทธิได้ยืนยันว่ามนุษย์คนอื่น ๆ ก็มีสิทธินี้ เช่นกัน กล่าวคือ เจื่อนไซศาสตร์อยู่ตรงที่ว่า ถ้าตัวผู้กระทำในที่นี้ ยืนยันว่าตนเท่านั้นมีสิทธินี้ คนอื่นไม่มีสิทธินี้จะไม่เป็นสิทธิทางศีลธรรมได้เลย (และก็เป็นสิทธิมนุษยชนไม่ได้อีก) ตัวผู้ถือครองสิทธิก็จะต้องยืนยันว่าถ้าตนมีสิทธินี้ คนอื่น ๆ ก็ต้องมีสิทธินี้ได้ เช่นกัน ซึ่งนอกจากการยืนยันเช่นนี้จะไม่ขัดแย้งในตนเองแล้ว ยังทำให้การยืนยันสิทธินี้เป็นการยืนยันแบบสากลคือ ทุกผู้กระทำจะ ได้สิทธินี้เช่นกัน และได้อย่างเสมอหรือเท่ากันอีกด้วย สิทธินี้จึงเป็น สิทธิสากลอันเป็นลักษณะเดียวกับสิทธิทางศีลธรรม (ซึ่งจะให้แก่ทุก ๆ ตัวกระทำทางศีลธรรมเช่นกัน) เป็นสิทธิมนุษยชนเพราะครอบคลุมเอาทุกตัวผู้กระทำที่เป็นพวกมนุษย์ เป็นสิทธิทางศีลธรรมเพราะเราสามารถที่จะอ้างกลับไปได้จากแหล่งที่มาที่ให้ความชอบธรรมคือตัวหลักการที่ได้รับการยืนยันเป็นสากลนี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็น หลักการทางศีลธรรม (มีลักษณะเป็นเช่นเดียวกับหลักการทางศีลธรรมของระบบศีลธรรมดังเช่นของศาสนาต่าง ๆ คือ เป็นหลักการสากล ใช้ได้กับทุกตัวกระทำทางศีลธรรม ให้เกณฑ์ให้ความชอบธรรมซึ่งนำไปสู่เกณฑ์ตัดสินการกระทำเป็นต้น) ซึ่งตัวหลักการทางศีลธรรมในที่นี้คือหลักการของความต่อเนื่องซึ่งมีลักษณะเฉพาะชนิด (The Principle of Consistency-PGC) ซึ่งเป็นหลักการที่

เรียกร้องจากทุกคนว่าให้เขากระทำการสอดคล้องกับสิทธิของผู้ได้รับสิทธิอันเป็นสิทธิประเภทที่เรียกว่า สิทธิทั่วไป (generic rights) เช่นเดียวกับของตัวผู้มันเอง ดังนั้น PGC จึงให้

1. เกณฑ์อ้างอิงความชอบธรรม (criterion of justification) โดยแสดงให้เห็นว่าทุกคนซึ่งเป็นตัวผู้มีจุดประสงค์ในอนาคต (prospective purposive agent) มีสิทธินี้เสมอภาคกันถ้วนหน้า

2. แสดงลำดับของสิทธิว่าสิทธิใดต้องนำมาพิจารณาทำให้บรรลุก่อนสิทธิอื่น ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งกันระหว่างสิทธิ จึงเป็นเกณฑ์แสดงระดับความจำเป็นสำหรับการกระทำว่าการกระทำใดจำเป็นกว่า เรียกว่า (criterion of degrees of necessity for action)

ลักษณะทั่วไปของการอ้างการมีสิทธิของบุคคลจึงเป็นดังต่อไปนี้ "ก มีสิทธิที่จะกระทำการ X แยก ข โดยอาศัยคุณค่าของ Y ("A has a right to x against B. by virtue of Y.")

องค์ประกอบของสิทธิจึงมี 4 องค์ประกอบคือ

- 1) ผู้ถือสิทธิหรือประธานของสิทธิ (ก.)
- 2) ตัวกรรมของสิทธิ (การกระทำ x)
- 3) ผู้มีหน้าที่ทำการสอดคล้องกับสิทธินั้น (ข.)
- 4) เกณฑ์ที่ทำให้ความชอบธรรมต่อการมีสิทธิ

ดังกล่าว (y)

ตัวอย่างเช่น รามีสิทธิที่จะแสวงหาความสุขจากการเที่ยวผับเพื่อกินเหล้าซึ่งนายวิสิทธิ์มีหน้าที่สอดคล้องกับสิทธินั้นคือ ห้ามนาย

⁸ The Principle of Generic Consistency (PGC): Act in accord with the generic right of yourself. ดูรายละเอียดใน Alan Gewirth, Reason and Morality (Chicago : University of Chicago Pres, 1978), p.129-198.

รามิลาไม่ให้เที่ยวผับไม่ให้กินเหล้าไม่ได้ การอ้างของนายรามิลาอ้างจากหลักการ PGC ซึ่งเป็นตัวเกณฑ์ให้ความชอบธรรม คือไม่ว่าใครที่เป็นมนุษย์มีสิทธิแสวงหาความสุขจากการเที่ยวผับ แต่นายรามิลาเองเมื่ออ้างความชอบธรรมจากหลักนี้แล้วตัวรามิลาเองจะ ห้ามนายวิสิทธิ์ไม่ให้เที่ยวผับก็ไม่ได้ ถ้านายรามิลาให้สิทธิเที่ยวผับ นายวิสิทธิ์ก็ต้องมีสิทธิเช่นเดียวกัน และหากนายสุชายหรือนายสมภารจะ เที่ยวผับด้วย นายรามิลาจะไปห้ามไม่ได้ ตัวกรรมของสิทธิคือการไปเที่ยวผับได้ จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนมีสิทธิทำได้เช่นกัน

เราจะเห็นได้ว่าตามทฤษฎีสิทธิมนุษยชนของ กิเวิร์ธ ยอมรับว่ามีสิทธิมนุษยชนแต่ไม่ใช่มีความหมายติดตัวมาเหมือนมีชาติติดตัว ซึ่งจะเกิดปัญหาว่าจะยืนยันในเชิงประจักษ์ได้อย่างไร ตามทฤษฎีของ กิเวิร์ธ หลัก PGC ซึ่งเป็นหลักการทางศีลธรรมที่เป็นสากล เป็นพื้นที่ให้ความชอบธรรมและเป็นที่มาของการอ้างสิทธิมนุษยชน ซึ่งหลักการนี้ได้มาโดยการชี้เหตุผลหาเอา สำหรับ กิเวิร์ธ แล้วไม่มีสิทธิมนุษยชนใดเป็นสิทธิสัมบูรณ์บางสถานการณ์สามารถเพิกถอนสิทธิได้ แต่สิทธิมนุษยชนก็เป็นสิทธิที่ต้องให้มาก่อนสิทธิอื่นใด (prima facie) เนื่องจากเป็นสิทธิประเภทที่เอื้อให้การกระทำของมนุษย์ที่บรรลุผลเป็นไปได้ และตัวสิทธิดังกล่าวต่างจากตัวสภาวะที่เอื้อให้การกระทำของมนุษย์ ที่บรรลุผลเป็นไปได้ กล่าวคือโดยสภาวะแล้วการกระทำของมนุษย์ (โดยมนทัศน์ "การกระทำ") เป็นไปได้โดยอาศัยเงื่อนไขจําเป็น 2 อย่าง ที่เป็นอิสระต่อกันและมาประกอบกันเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอ คือ เสรีภาพและความอยู่ดี ตัวสภาวะนี้ไม่ใช่ตัวสิทธิ และตัวสภาวะไม่ได้เป็นตัวให้ความชอบธรรมหรือให้พื้นที่แก่การมีสิทธิในเสรีภาพและความอยู่ดี สิทธิทั้งสองนี้ได้มาจากหลักการ PGC ซึ่งเป็นหลักการชี้แนะเชิงคุณค่า (prescriptive principle) ชอบเขตและเนื้อหาของสิทธิมนุษยชนนั้นต้องแตกต่างกันไปเป็นธรรมชาติของทฤษฎีสิทธิมนุษยชนที่ต่างกัน (และไม่ใช้ประเด็นที่อยู่ในขอบข่ายวิทยานิพนธ์ เราจึงข้ามประเด็นนี้ไปเสีย)

อย่างไรก็ดีผู้เขียนขอกล่าวซ้ำ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เข้าใจชัดเจนว่า ตามมนทัศน์สิทธิมนุษยชนที่ได้มาจากทฤษฎีสิทธิมนุษยชนของ กิเวิร์ธ แล้ว เราจะพบว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิทางศีลธรรม และมีลักษณะสากล

อย่างแน่นอนเพราะ

1. ถ้าเราตอบแบบก้าบบิ้นทุบดินก็คือ โดยนิยาม ลิทธิมนุษยชนก็เป็นสิทธิทางศีลธรรมอยู่แล้ว หรืออาจพิจารณาตามกฎหมายแต่ละประเทศก็จะพบว่า ไม่ใช่ทุกประเทศที่รับรองสิทธินี้ มีบางประเทศเท่านั้นที่รับรอง แต่คนก็อ้างสิทธินี้ เพื่อเรียกร้องให้ทุกประเทศรับรอง สังคมโลกจะได้อยู่กันอย่างสันติสุข โดยอาศัยหลักการประนีประนอมนี้เป็นเครื่องช่วย

2. ลิทธิมนุษยชนนี้อ้างความชอบธรรมหรือการอ้างการตัดสิน (Justification) ของลิทธิมนุษยชน โดยอ้างอิงจากหลักศีลธรรม (ซึ่งให้เหตุผลหาเอาได้) คือ หลักการ PGC ดังที่ได้แสดงให้เห็นมาแล้ว

3. หลักการทางศีลธรรม พูดถึงว่าเราควรทำอะไร? PGC ก็พูดถึงว่าเราควรทำอะไรเช่นกัน

ลิทธิมนุษยชนคือการเรียกร้องให้มนุษย์ปฏิบัติต่อกันตามหลักการที่ตกลงร่วมกันในสังคม ถ้ารัฐให้ประกันก็จะกลายเป็นสิทธิทางกฎหมายไปด้วย ซึ่งที่จริง ก็เวิร์ธ ก็สนับสนุนให้ทุกรัฐให้ประกัน กล่าวคือ ทำให้สิทธิทางศีลธรรมนี้เป็นสิทธิทางกฎหมายเสียด้วย จะได้มีหลักประกันและผู้ดูแลให้มีการปฏิบัติตามโดยแท้จริง รวมทั้งมีบทลงโทษต่อผู้ไม่ปฏิบัติตามเพื่อให้อีกกลับตัวเป็นต้น

และถ้าหากเรายึดถือลิทธิมนุษยชนตามแนวของ ก็เวิร์ธ ว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้องแล้ว เราก็จะไม่ต้องพบข้อบกพร่องแบบพวก อัจฉตติกญาณ (intuitionist) ทั้งนี้เพราะลิทธิมนุษยชนแบบของ ก็เวิร์ธ ได้มาโดยอ้างเหตุผลหาเอาจนพบไม่ใช่ถูกให้มาติดตัวเหมือนเกิดมามีชาติติดตัว แต่พวกอัจฉตติกญาณ เชื่อว่า ลิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิที่ติดตัวมาเหมือนมีชาติติดตัว (มีมาโดยธรรมชาติ มนุษย์ตระหนักรู้ได้ทันทีที่เกิดมาเป็นมนุษย์) ใครจึงพรากสิทธินี้ไปเสียไม่ได้ ปัญหาจึงเกิดกับพวก อัจฉตติกญาณก็คือนางค์ข้อเท็จจริงเราพบว่า มนุษย์มีสิทธิเหมือนมีชาติติดตัวและถ้าเป็นเช่นนั้น แล้วทำไมรัฐจำนวนไม่น้อยถึงได้ละเมิดการมีสิทธิเช่นนั้นได้ คือทำเหมือนกับมนุษย์ไม่มีสิทธิดังกล่าวอยู่ ตัวอย่างทางข้อเท็จจริงก็เช่น เขมรแดงในสมัย พลพต ครองอำนาจในกัมพูชาและฆ่าคนตายเป็นเบือดังนั้นถ้าหากมนุษย์มีสิทธิติดตัวจริงดังว่าแล้วการละเมิดจะทำได้อย่างไรกัน?